BM2006241

Raadsvergadering

Agendanummer:

Onderwerp: Verlichting beeldbepalende panden

Steenbergen; 15 december 2020

Aan de raad,

1. Inleiding

Op 7 november 2019 heeft uw raad unaniem een motie aangenomen met het volgende voorstel:

- Met de eigenaren te onderzoeken en bespreken hoe de beeldbepalende gebouwen wenselijk verlicht kunnen worden, ter voorbereiding op een LED-verlichtingsplan.
- De gemeenteraad voor de perspectiefnota 2020 hierover te rapporteren inclusief de jaarlijkse exploitatielasten.
- Te bezien hoe de kosten in te passen zijn en/of aanspraak gemaakt kan worden op gemeentelijke subsidiestromen.
- In overleg met direct omwonenden.

2. Achtergrond

In de kern Steenbergen zijn al sinds halverwege jaren '90 de Gummaruskerk en Hervormde Kerk 's avonds verlicht. Met name de Gummaruskerk is daarmee in het donker al van buiten de gemeentegrenzen zichtbaar. In een aantal andere kernen is de wens uitgesproken om ook beeldbepalende panden te verlichten, o.a. Kruisland (Holle Roffel en Georgiuskerk) en Nieuw-Vossemeer (Joannes de Doperkerk en Hervormde Kerk). Uw raad heeft vanuit het gelijkheidsbeginsel en omdat verlichting bijdraagt aan een gevoel van identiteit, trots en sociale veiligheid, voorgesteld te onderzoeken of het mogelijk is beeldbepalende panden in de andere kernen te verlichten. De kern Steenbergen valt derhalve buiten het bereik van deze motie.

3. Overwegingen

Eigenaren

Uw raad vraagt in de motie samen met de eigenaren een onderzoek te doen naar verlichting. Voor Nieuw-Vossemeer en Kruisland was al een wens voor verlichting van panden aan ons doorgegeven. De gemeente heeft een offerte opgevraagd voor beide kerken in Nieuw-Vossemeer. De Holle Roffel in Kruisland heeft zelf een begroting opgesteld.

Van de andere kernen is nog niet bekend welke panden verlicht kunnen worden. Omdat het niet aan de gemeente is maar aan de kernen zelf om mogelijk te verlichten panden te benoemen, zijn wij bij ons onderzoek als rekenvoorbeeld uitgegaan van het grootste gebouw in iedere kern. Dit zijn in alle gevallen kerkgebouwen. Het is niet gezegd dat dit de gebouwen zijn die iedere kern daadwerkelijk uitkiest, maar het levert in ieder geval een maximaal bedrag op dat verlichting zou kunnen kosten.

Kosten
Wij hebben een grove schatting gemaakt als we van elke kern het grootste gebouw uitlichten. Daarbij zijn we uitgegaan van een optimale en professionele verlichting, met gebruik van kwalitatief hoogstaand materiaal. Dat levert het volgende overzicht op, inclusief aanleg en montage:

Joanneskerk Nieuw-Vossemeer	€ 65.000
Georgiuskerk Kruisland	€ 65.000
Corneliuskerk Welberg	€ 25.000
OLV kerk De Heen	€ 25.000
Petrus en Pauluskerk Dinteloord	€ 80.000
Totaal	**€ 260.000**

Hier komen de kosten voor energie en de jaarlijkse controle bij. De controle is € 250 per object, de energiekosten in de kern Steenbergen variëren op dit moment van € 500 (Hervormde kerk) tot € 5.000 (Gummaruskerk). In deze tijd met meer duurzame verlichting zullen de kosten inmiddels lager zijn en komen gemiddeld uit op € 750- € 1.500 per object. Totaal ca. € 6.000 op jaarbasis.

Initiatieven
In Kruisland liep al een initiatief om museum De Holle Roffel op de Markt te verlichten. Het museum had hiervoor al gedeeltelijk externe financiering verworven.

Dorpsraden
Het ligt voor de hand dat de dorpsraden in overleg gaan met de eigen inwoners om een of meer gebouwen uit te kiezen die verlicht worden. Is er een gebouw gekozen, kan de dorpsraad een offerte aanvragen. De gemeente kan hierbij ondersteunen met kennis en advies.
Een soortgelijk traject is de gemeente enkele jaren geleden ook ingegaan met de stads- en dorpsraden bij de Subsidieregeling Bevordering Leefbaarheid. Vanuit deze regeling heeft iedere kern een kunstwerk in de openbare ruimte gerealiseerd (o.a. Suikerbiet, Klaproosviaduct, rotonde Steenbergen, St. Jorispad, verplaatsen beeld Merijntje) waarbij de gemeente een percentage van de kosten voor haar rekening heeft genomen tot een maximum van € 10.000. De rest van de begroting moest aangevuld worden met zelf te verwerven externe financiering.

Bereik
De verlichte Gummaruskerk is 's avonds al van verre zichtbaar en is daarmee een visitekaartje van onze gemeente. De zichtbaarheid en het bereik van de mogelijk te verlichten objecten in de meeste andere kernen zal beperkt zijn, met uitzondering van Dinteloord en mogelijk Kruisland. Het is niet te verwachten dat verlichting tot veel extra bezoek zal leiden en zo een stimulerend effect op de lokale economie zal hebben. Verlichting zal vooral betekenis hebben voor de eigen inwoners.

Aanpak
Wij zien drie varianten om de motie uit te voeren:

1. *Maximale variant*. Elke kern wijst een gebouw aan dat verlicht kan worden. De kosten zijn voor de gemeente. Zoals boven aangegeven komt dat maximaal uit op € 260.000 voor alle kernen samen.
2. *Participatie variant*. Elke kern krijgt een vast bedrag van € 10.000 voor verlichting en – afhankelijk van het te kiezen gebouw – dient het tekort zelf aan te vullen met eigen

fondswerving. De totaalkosten voor de gemeente zijn dan € 50.000 omdat de kern Steenbergen buiten bereik van de motie valt. Het betreft hier een subsidie die niet in een van de bestaande regelingen kan worden ondergebracht. Er dient een aparte regeling in het leven te worden geroepen, zoals dat is gebeurd bij de Subsidieregeling Bevordering Leefbaarheid. Bij deze subsidieregeling bedroeg de subsidie ook € 10.000 per kern.

3. *Nulvariant*. Er komt geen bedrag voor verlichting in de dorpskernen. De kosten voor deze investering zijn hoog, zeker in deze tijd van bezuinigen en oplopende kosten vanwege corona en bijvoorbeeld stijgende zorgkosten. Ook is de aantrekkende werking van verlichting in de dorpskernen minimaal.

Subsidieregeling
Indien gekozen wordt voor variant 2 dient het bedrag als subsidie aangevraagd te worden door de dorpsraden. Het Initiatievenfonds is hiervoor minder geschikt; het zou dan zodanig aangepast moeten worden dat een deel van het budget geoormerkt wordt voor dit doel en ook enkele bepalingen dienen aangepast te worden. Dat betekent dat de gemeente een aparte subsidieregeling in het leven moet roepen voor dit initiatief. Dat zal naar verwachting niet zo veel tijd kosten omdat we al een soortgelijke regeling hebben, namelijk de Subsidieregeling Bevordering Leefbaarheid, waarmee de laatste jaren kunstwerken in de openbare ruimte zijn gemaakt (o.a. klaproosviaduct, kunstwerk rotonde, suikerbiet). Met enkele tekstuele wijzigingen kan hiervan een nieuwe Subsidieregeling Verlichting Beeldbepalende Panden worden gemaakt.

Meest wenselijke variant
Uw raad vraagt om een onderzoek, maar de intentie van de motie is om daadwerkelijk verlichting van beeldbepalende panden in de dorpskernen te realiseren. Variant 3 lijkt zodoende af te vallen. Variant 1 is zeer kostbaar en houdt een ongelijke verdeling van middelen per kern in. Daarmee lijkt variant 2 het meest aan de bedoeling van de motie tegemoet te komen. Iedere kern ontvangt een gelijk bedrag en heeft zelf de keus hoe en aan welk gebouw dit te besteden en bijvoorbeeld te kiezen voor minder optimale manieren van verlichting. Bovendien willen we participatie graag bemoedigen.
In de varianten 1 en 2 komen het beheer, onderhoud en kosten voor energie voor rekening van de gemeente.

4. Middelen

Variant 1.
De maximale variant betreft een eenmalige investering van maximaal € 260.000 tegen een afschrijvingstermijn van 20 jaar. De hieraan gekoppelde structurele kapitaallasten van € 14.300, (€ 13.000 afschrijving + € 1.300 rente), komen uit de stelpost ambities uit de samenleving, taakveld overige baten en lasten programma 5 Bestuur & Dienstverlening.
De dekking van de geschatte jaarlijkse kosten van ca. € 6.000 voor onderhoud en energie komt uit de lopende meerjarenbegroting, openbare verlichting (FCL 62100100).

Variant 2.
De participatie variant betreft een incidenteel bedrag van in totaal € 50.000 (€ 10.000 per kern, exclusief de kern Steenbergen). Omdat het een unanieme motie van de raad betreft en geen dekking door de raad is meegegeven, stellen wij voor dit bedrag in 2021 eenmalig ten laste te brengen van het begrotingsresultaat in de tussenrapportage 2021. De bedragen worden als subsidie uitgekeerd aan de dorpsraden.

De dekking van de geschatte jaarlijkse kosten van ca. € 4.000 voor onderhoud en energie komt uit de lopende meerjarenbegroting 2021-2024, openbare verlichting (FCL 62100100).

Variant 3.
Geen kosten

5. Risico's

- De subsidie is ontoereikend voor het optimaal en professioneel verlichten van grote gebouwen als de Joanneskerk en Georgiuskerk. Dat betekent een keus voor andere panden dan de kernen eerst in gedachten hadden of een soberder verlichting.
- Als de dorpsraden zelf fondsen en sponsors moeten werven voor het realiseren van verlichting kan een verdringingseffect ontstaan. In dezelfde periode vindt immers ook de fonds- en sponsorwerving voor het Jubileumjaar 2022 plaats.
- Dorpsraden ondervinden weerstand bij omwonenden. Na besluitvorming in de raad vragen wij de dorpsraden in contact te treden met de inwoners om draagvlak te krijgen voor dit project en een keus te maken.

6. Communicatie/Aanpak

- Persbericht in geval van variant 1 en 2.
- Indien de keuze op variant 2 valt, in overleg treden met dorpsraden of zij zich hard willen maken voor dit project. Is dat het geval kunnen zij het proces starten om tot draagvlak en een keus te komen voor het te verlichten pand of panden. Dit doen zij in samenspraak met de betrokken inwoners.
- De dorpsraden ondersteunen bij het aanvragen en beoordelen van offertes.

7. Voorstel

1. Te kiezen voor variant 2, een regeling waarbij iedere dorpsraad (exclusief de kern Steenbergen) recht heeft op een subsidie van € 10.000 voor verlichting van een of meer beeldbepalende panden.
2. Het totaalbedrag van € 50.000, variant 2, in 2021 eenmalig ten laste te brengen van het begrotingsresultaat in de tussenrapportage 2021.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Steenbergen,
de secretaris, de burgemeester,

M.J.P. de Jongh, RA R.P. van den Belt, MBA